

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Ш О Д У Н А В К А.

№ 3.

У Суботу 15. Јануара

1844.

Т Ы И В Ы *)

Кады ми се окану
Вы говорит' драга,
Среће ми ограну
Зорица преблага.

Съ любны уста нѣны
Ты кады зачу слысно,
Душа в у мени
Узкыпила страсно.

У мысли задублѣнь
Драга ю на крилу,
Оды срца полюблѣнь
Загрли ю мну;

И говори гласно:
„Драга сте Вы мени!“
„Я Те любимъ страсно!““
Мышля а у себн.

Милосавъ Слободинъ.

КАРАБОРЪЕВИ КРИМИНАЛНИ ЗАКОНИ. **)

14. §. Кои бы се войникъ усудио при изгублѣню баталіе за живота оружіе изъ руку дати или бацити, безъ изговора да (трчи) шибу мртву 6 пута крозь 600 момака.

*) Изъ могъ рукописа: „Милошева Тамбурица.“ М. С.
**) У рукопису, въз кога ово саобштавамо, нема првы 13 параграфа. Молимо дакле, ако бы јошть когодъ ове за-

15. §. Кои бы се войникъ усудио у войсци пушку буди на што избацити безъ пытания старешине, и допуштена, 25 штапа да трпи.

16. §. Кои бы се годъ пронашао или уфатио, буди свештеникъ, буди старешина, буди войникъ, или пайпоследній копачъ, да зло о правителству и о држави Србској говори, макаръ у войсци, макаръ у селу, тай подлежи каштиги како издатель отечества и шпионъ.

17. §. Налаже се свакоме Србину, а особито сеоскомъ кмету, кады бы писмо у село дошло, да се таки даде кмету, у кое му драго добра было, и кметъ тай часъ да га шилъ кудъ иде и коме. Тако исто цебана кады бы у село дошла, кои бы се усудио одъ више поменути стварій задржати, тай подлежи 50 штапа трпiti.

18. §. Кои бы убио човека своєвольно, а онај ніе на нѣга пређе пушку потего, и осведочи се чисто, осуђуе се да се стреля и потомъ обеси.

19. §. Кои бы убио неотице човека, по добромъ испиту да се осведочи, томе апсъ поль године у гвожђу, и проче спрамъ фамиліе нѣгове, што судъ донесе, деци и жени платити.

20. §. Кои потегне пушку или ножъ на кога, и окреше, а неубіе, тай каштигу убице, кои е неотице убио, да трпи; ако ли неокреше, но на празно потегне, томе по 50 штапа у 2 пута да се удари.

коме при себи имао, да намъ ій даде, да овај драгоценый споменикъ права Србскога подпунимо, ерь в то важный документъ за обшту историю права Славенскога.

Учрединъ.

на уво, да метне на артио Тунга Аха (кога е Финось на неколико година пре, него ће доћи Маринеръ на исто острово, убио). Чимъ то учини, и другій прочита написано, зачуди се јоштъ више Царъ и призна, да никадъ јоштъ ништа чудесније видео не. Хтеде после да напише Таркиса, одсутвуюћегъ начальника страже, кога Маринеръ и њгови друзи јоштъ видели нису; овај чиновникъ био е слепъ. Кадъ се напише име Таркисъ запыта Финось, да л' е слепъ или не? Ово е занста превосходило силу художества; Маринеръ му рекне, да е написао само знакъ преставајућий гласъ имена њгова, а не характеръ предмета. Заповеди потомъ полаго да напише: „Таркисъ слепъ“ Чимъ се и то напише и прочита, удиве се свиколицѣ јоштъ више.

Маринеръ рекне на то слѣдујуће Цару, да се свудъ и у удалѣне части свѣта вѣсти швилю овимъ начинамъ; и будући да се артия савиѣ и запечати, носитель неможе дознати, шта се у писму садржи, и къ томе да се историѣ своју народа предаю такимъ начинамъ потомцима, безъ да се речено поквари одъ дугогъ времена. Финось исповѣди, да е памети достојанъ и чуданъ овај изнађай, али придода, да небы добро было за острово Тунга, ербо бы то безъ сумнѣ довело собомъ буне и сузаклетія, и небы животъ њговъ био ни мѣсець дана безбѣданъ.

БѢТНИМЕ АВРАМОВИЪ.

КРИТИЧЕСКІЙ ПРЕГЛЕДЪ СТИХОТВОР- НЫ ПРОИЗВОДА Г. ВУКАШИНА РАДИШИЪА.

(Продуженіе).

Кадъ се съ єдне стране висока цѣль и благородно теженъ стихотворца, а съ друге не само слабо постиженъ исте цѣли одъ наши стихотворца, но на жалость изопачено и стихотворству правомъ сасвимъ противно теженъ њино у разуђенъ узме, само се по себи показує, одъ колике бы важности и ползе было, кадъ бы врстный какавъ рецензентъ наше стихотворство претресати стао. Прво такво покушенъ безпрекословно бы саданъ тако велико наши пѣваца ято у толико умалило, да бы се силомъ њколико њи свогъ имена и мѣста достойни показати могли; сви остали морали бы посрамљени удалити се, као чавка изъ ято го-

лубова. По ово намъ за садъ само желити остає; до онога времена пакъ, докъ се кои одъ писателя наши одважи, тако великій задатакъ, общій, критическій прегледъ стихотворства нашегъ предузети, мыслимъ, да неће цѣли противно быти, ако овде о єдномъ само стихотворцу, кои е по дѣлима своимъ довольно Србству познать, рѣчь по могућству момъ поведемъ, а то е Г. Вукашинъ Радишићъ. Оставляюћи друга у книжеству нашемъ изишавша дѣла њгова другима на разматранъ, само ћу у кратко о њкимъ њговимъ стиховима пробесѣдити и миѣниѣ мое читательима на разуђенъ поднети, пуно увѣренъ, да ми ни єданъ разуманъ човекъ у томъ замѣрити неће, кои уме дѣло одъ особе, а особу одъ дѣла разликовати. *)

Кадъ съ преднаведене точке производе стихотворне Г. Вукашина Радишића посмотримъ, признати морамъ, да ме ни наймаѣ незадоволяваю; ови су тако безъ свакогъ вкуса, безъ поетическе лѣпоте и унутрашнѣ вредности, да се умномъ читателю, познавателю вештине, причитаню исты готово стужити мора. Свако скоро дѣло ясный знакъ недовољно или нимало просвећеногъ и съ тайнама лѣпогъ неузнатогъ духа на себи носи. Слабо кое дѣло друго што за предметъ свой има, до єдне чувствєности и простогъ увеселяваня; ни у єдномъ пакъ не показує се характеристическа черта правогъ

*) Не могу пропустити, да приликомъ овомъ учтвюсть Г. Степана Милошевића неспоменемъ, коіомъ ме е у додатку къ Србскимъ Београдскимъ новинама члс. 19. год. 1842 поздравіо. Овакво што само реченый Г. противу мене, єдинствєно збогъ саставка могъ: „Нєшто о книжєвницима нашихъ“ изговорити може. Противно му е, што се уобште млади писатели укораваю, и да може, ископао бы ми оба ока, ясно показуюћи, да се њга реченый саставакъ највише тиче. Кома е пчела за клубокомъ, онъ се и самъ сеѣа. Истину ону, да се у младимъ годинама неизгладиме погрѣшке учинити могу, я самъ на самомъ себи искусіо, као што и садъ искушавамъ, и збогъ тога се ни мало сумњаю писамъ и другима ю саобштити, да се небы и они доцнѣ каляли, као што се я садъ каемъ. Но Г. Степанъ Милошевић истину ту неувѣра и неће да е увиди. Надаюћи се, да ће га зрєліє годнє исправити и научити, да се у царетву ума са самымъ прасканѣмъ и лютномъ ништа учинити неможе, но да е необходимо нужно на основама утврѣено доказатєлство и увѣренъ погрѣшке, ако кога съ предузетогъ пута одвратити забавно, остављая га за садъ, некъ се съ дѣцомъ забавля и одъ њи помоћи тражи, по ономъ: „Треба тражитъ помоћ и одъ дѣце, да плетемо шайки нашей вѣнце,“ — докъ за вышу цѣль не сазре и способнымъ себе учини, да може и одъ людій савѣте прияти.

стихотворца, узвышенный надъ чувственносћу духъ и блага озбыльность произтичућа изъ сагласія са собомъ самымъ. Муза е нѣгова више размаженомъ, самовольномъ дѣтету, него Богиньи каквой подобна. Научена единственно у предѣлима фантазіе и празны санова боравити, никако нл' врло редко разумомъ руковођена быва; дѣца нѣна, изроди магле и мрака, чезну предъ свѣтомъ ума.

Сила уображеня у стихотворству сама по себи нѣ никадъ ништа у станю произвести, ако ю разумъ неруководи. Она мора узаймно съ разумомъ дѣйствовати; овай несме безусловно силе уображеня законе полагати, а ова опетъ несме се одъ владе разума безусловно отргнути и као самостална, самоствараюћа сила показати. У сагласію обе силе показуе се важность и вѣштина стихотворца; одржава се пакъ сагласіе обе силе, ако разумъ садржай или смысао опредѣлява, или другимъ рѣчма, ако све поедине части производа стихотворногъ у едно дѣло вѣшто саставля, докъ сила уображеня у поединимъ частима и образима свою савршену владу показуе. Ако стихотворацъ нѣ разуманъ, онда ће се сила уображеня и сва вѣштина залудъ упињати, да недостатке разума накнади. Покрай свогъ роскошногъ облаченя предмета у чувствама допадаюће се форме, разумъ намъ ненамиренъ остае: овай се ни најлѣпшомъ формомъ заслепити неда, нѣга сама матерія задовољва. *)

Оваки су происводи Г. Вукашина Радишића. Кодъ нѣга е сила уображеня све; она му матерію, она му форму ствара — она у свему неограничено влада. Не само разумъ, и вкусъ предъ претећимъ бичемъ нѣнымъ мора да мучи. Ништа ю у ствараню нѣномъ сметати несме, и у таквой неограниченой слободи често се до тогъ заборава, да најлѣпшій предметъ у награду претвори.

Да бы форма увекъ цѣли сходна была, да небы сила уображеня у скупляню разны образа

*) Mann glaubt, das Geschäft des Dichters bestehe bloß in der Einbildungskraft, da doch eine fruchtbare Fantasie ohne scharfe Beurtheilungskraft bei einem Dichter nur unnatürliche Charaktere, nur falschen Witz hervorbringt.

и онаке новомъ створу свомъ примила, кои бы га нагрдили и за срце неспособнымъ учинили, необходимо е нужно, да вкусъ сили уображеня у помоћъ притече, и само іой онакве образе подъ ствараюћу моћъ подмеће, кои ће увекъ предъ судомъ срца пуно одобренъ добыти. Но Г. Вукашину Радишићу мало е о томъ стало, што се штирѣ и коприве у вѣнцу неодликую (ако ми е слободно съ рѣчма Г. К. Богдановића ползовати се), само ако е вѣнацъ скуплянь, па быо онъ какавъ му драго.

Осимъ горе наведеногъ узрока, пагубна е претерана слобода силе уображеня и по томе, што се у немогућность постављамо многе оне образе у едно сватити и едно цѣло одъ тудъ саставити; што се наша силе уображеня за ономъ слѣдујући уморити и као одъ теретне себи радић одустати мора. Смешно е слушати оне, кои се збогъ неразумителности и празногъ фантазирања окривлюю, како се суетно правдаю, да су — ватромъ фантазіе и силе уображеня у свѣтъ санова одвучени, сами себи непознати, сами себе неразумѣваюћи и одъ тудъ превелику и неизслѣдиму дубльину мыслий свои заключаваюћи — баяги за будуће вѣкове, а не за садашность писали. Ко е за садашность добро писао и вѣнцемъ достойне награде увѣнчанъ, тай ће се и кодъ позны потомака као достојанъ награде показати. Закони су ума и срца исто као и природе закони вѣчни и неизмѣними.

(Продуженіе слѣдуе.)

П Ы Т А Н Ь.

Шта значи на Србскомъ грбу: крстъ, и шта ће рећи она четири писмена или ти оцила?

Г. П.

ПОГРЪШКЕ У 2 ЧИСЛУ ПОДУНАВКЕ.

На 1 обр. 2 стр. у врсти 8: стихотворство.

На 2 обр. 1 стр. у 11 врс. после рѣчи: дотераце изостављено е: ту наравно; на 2 стр. у 13 врсти: нове, у 14 врсти: лѣствице, коя; у 18 врс. подранъивати; у 2 примѣтби на краю: erringen.

На 3 обр. 2 стр. у 1 врсти: срце.

Учредникъ Милошъ Поповићъ.

Издано и печатано у Правителственой Книгопечатни у Београду.